

Koekoeksnesten en aardappelvelden

Bluesmuziek is gebaseerd op een paar simpele vormprincipes: het gebruik van huilende klanken – de zogeheten *blue notes* – en een vast akkoordenschema. Daarbinnen zijn oneindig veel variaties mogelijk, die de luisteraar altijd in het hart raken.

Het werk van beeldend kunstenaar Ton van Kints doet in meer dan één opzicht denken aan blues. Ook Van Kints bedient zich van eenvoudige uitgangspunten, die ruimte scheppen voor een onbegrensde hoeveelheid variaties, met het vermogen emoties bijna lijfelijk op de beschouwer over te dragen. En net als in de blues ontbreekt in Van Kints' werk ieder vertoon van technische virtuositeit, hoewel hij het onmiskenbaar met vaardigheid maakt.

Het akkoordenschema van Ton van Kints bestaat uit het verzagen van houten platen, waarvan de losgezaagde delen vervolgens weer in elkaar worden gezet. Zijn *blue notes* zijn de rafels en splinters in de zaagsneden, die als littekens op een geschonden, ooit gave huid zichtbaar blijven. De uiteindelijke stemming van een werk wordt bepaald door de wijze van assembleren – met nieten, kit of lijmverf – en een sober, monochroom kleurgebruik. In de loop der jaren ontstaan steeds weer nieuwe series, die altijd onmiskenbaar zijn handschrift dragen, maar die onderling behoorlijk kunnen verschillen. Zo ook de jongste reeksen die Van Kints bij Galerie Ramakers toont. Ze zijn getiteld 'Aardappelveld' en 'Koekoeksnest'.

De serie 'Aardappelveld' bestaat uit rechthoekige platen, die langs kromme lijnen in delen van ongeveer gelijke grootte zijn verzaagd. De zaagrichting is steeds gelijk, waardoor een regelmatig ritme ontstaat, maar met als verrassend gevolg dat de laatste kromme in tegenovergestelde richting komt te liggen, als een weerspannige dwarsligger die de regelmaat van de rest verstoort en tegelijk benadrukt. Dat maakt het geheel op een subtiele manier melancholiek, *bluesy*.

Door de titel 'Aardappelveld' associeer je dit werk al snel met beelden van uitgedroogde, gebarsten akkers, maar in wezen verwijst de titel naar een Australische Aboriginaltekening. Van Kints ontdekte frappante overeenkomsten in zijn eigen beeldtaal en de manier waarop Aboriginals de zangregels noteren, waarmee zij een route naar zoete aardappelvelden aanduiden. De aardappelvelden van Van Kints zijn te lezen als zijn persoonlijke *songlines*. Daarmee bedrijft hij een soort innerlijke geografie. De serie 'Koekoeksnest' vertrekt vanuit losjes uitgezaagde cirkels, waaruit nog eens een binnencirkel is gezaagd. Dit 'ei' wordt door Van Kints verkeerd om in zijn restvorm teruggestopt – als een koekoek die het nest van een andere vogel heeft gekaapt voor het late uitbroeden zijn eigen eieren. Het resultaat is breekbaar en schrijnend, vooral wanneer Van Kints de koekoekseieren met geweld in de 'nesten' propt. Dan ontstaat er een frictie, die je als beschouwer in je eigen lichaam terugvoelt. Soms, om de spanning weg te nemen, zaagt Van Kints het 'ei' aan de rand bij en puzzelt dan de boel weer in elkaar. Hij noemt dat 'gepolderde koekoeksnesten', verwijzend naar de Nederlandse gewoonte om net zo lang te schaven en husselen tot iedere oneffenheid en spanning is weggewerkt, alsof er geen tegenstellingen bestaan.

Betekenisloze vormen worden tot veelzeggende metaforen. Van Kints laat zich echter nooit verleiden tot conceptuele of maatschappijkritische kunst. Hij blijft in de eerste plaats de lyrische dichter, die de wereld zingzaagt. *Black and blue*, met butsen en knoesten.

Onno Schilstra